శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

నివర్తనాయ నియతమవధిమతీత్యాపి కార్యస్యాసాధనాత్
సుగ్రీవస్యోగ్రదండతో విభ్యతామంగదప్రభృతీనాం కపీనాముపోష్య ప్రాణాన్
పరిత్యక్తుం నిశ్చయః

తతస్తే దదృశుర్ఘోరం సాగరం వరుణాలయం।
అపారమభిగర్జంతం ఘోరైరూర్మిభిరాకులం ॥ **4.53.1** ॥

మయస్య మాయావిహితం గిరిదుర్గం విచిన్వతాం।
తేషాం మాసో వ్యతిక్రాంతో యో రాజ్ఞా సమయః కృతః ॥ **4.53.2** ॥

వింధ్యస్య తు గిరేః పాదే సంప్రపుష్పితపాదపే।
ఉపవిశ్య మహాత్మానశ్చింతామాపేదిరే తదా ॥ **4.53.3** ॥

తతః పుష్పాతిభారాగ్రాన్ లతాశతసమావృతాన్।
ద్రుమాన్ వాసంతికాన్ దృష్ట్వా బభూవుర్భయశంకితాః ॥ **4.53.4** ॥

తే వసంతమనుప్రాప్తం ప్రతివేద్య పరస్పరం।
నష్టసందేశకాలార్థా నిపేతుర్ధరణీతలే ॥ **4.53.5** ॥

తతస్తాన్ కపివృద్ధాంశ్చ శిష్టాంశ్చైవ వనౌకసః।
వాచా మధురయాఽఽభాష్య యథావదనుమాన్య చ ॥ **4.53.6** ॥

స తు సింహవృషస్కంధః పీనాయతభుజః కపిః।
యువరాజో మహాప్రాజ్ఞ అంగదో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ **4.53.7** ॥

శాసనాత్ కపిరాజస్య వయం సర్వే వినిర్గతాః।
మాసః పూర్ణో బిలస్థానాం హరయః కిం న బుధ్యత ॥ **4.53.8** ॥

వయమాశ్వయుజే మాసి కాలసంఖ్యావ్యవస్థితాః।
ప్రస్థితాః సోఽపిచాతీతః కిమతః కార్యముత్తరం ॥ **4.53.9** ॥

భవంతః ప్రత్యయం ప్రాప్తా నీతిమార్గవిశారదాః।
హితేష్వభిరతా భర్తుర్నిసృష్టాః సర్వకర్మసు ॥ **4.53.10** ॥

కర్మస్వప్రతిమాః సర్వే దిక్షు విశ్రుతపౌరుషాః।
మాం పురస్కృత్య నిర్యాతాః పింగాక్షప్రతిచోదితాః ॥ **4.53.11** ॥

ఇదానీమకృతార్థానాం మర్తవ్యం నాత్ర సంశయః।
హరిరాజస్య సందేశమకృత్వా కః సుఖీ భవేత్ ॥ **4.53.12** ॥

అస్మిన్నతీతే కాలే తు సుగ్రీవేణ కృతే స్వయం।
ప్రాయోపవేశనం యుక్తం సర్వేషాం చ వనౌకసాం ॥ **4.53.13** ॥

తీక్ష్ణః ప్రకృత్యా సుగ్రీవః స్వామిభావే వ్యవస్థితః।
న క్షమిష్యతి నః సర్వానపరాధకృతో గతాన్ ॥ **4.53.14** ॥

అప్రవృత్తౌ చ సీతాయాః పాపమేవ కరిష్యతి।
తస్మాత్ క్షమమిహాద్యైవ గంతుం ప్రాయోపవేశనం ॥ **4.53.15** ॥

త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ ధనాని చ గృహాణి చ।
ధ్రువం నో హింసతే రాజా సర్వాన్ ప్రతిగతానితః ॥ **4.53.16** ॥

వధేనాప్రతిరూపేణ శ్రేయాన్ మృత్యురిహైవ నః।
న చాహం యౌవరాజ్యేన సుగ్రీవేణాభిషేచితః ॥ **4.53.17** ॥

నరేంద్రేణాభిషిక్తోఽస్మి రామేణాక్లిష్టకర్మణా।
స పూర్వం బద్ధవైరో మాం రాజా దృష్ట్వా వ్యతిక్రమం ॥ **4.53.18** ॥

ఘాతయిష్యతి దండేన తీక్ష్ణేన కృతనిశ్చయః।
కిం మే సుహృద్భిర్వ్యసనం పశ్యద్భిర్జీవితాంతరే।
ఇహైవ ప్రాయమాసిష్యే పుణ్యే సాగరరోధసి ॥ **4.53.19** ॥

ఏతచ్ఛ్రుత్వా కుమారేణ యువరాజేన భాషితం।
సర్వే తే వానరశ్రేష్ఠాః కరుణం వాక్యమబ్రువన్ ॥ **4.53.20** ॥

తీక్ష్ణః ప్రకృత్యా సుగ్రీవః ప్రియారక్తశ్చ రాఘవః।
సమీక్ష్యాకృతకార్యాంస్తు తస్మింశ్చ సమయే గతే ॥ **4.53.21** ॥

అదృష్టాయాం చ వైదేహ్యాం దృష్ట్వా చైవ సమాగతాన్।
రాఘవప్రియకామాయ ఘాతయిష్యత్యసంశయం ॥ **4.53.22** ॥

న క్షమం చాపరాద్ధానాం గమనం స్వామిపార్శ్వతః।
ప్రధానభూతాశ్చ వయం సుగ్రీవస్య సమాగతాః ॥ **4.53.23** ॥

ఇహైవ సీతామన్వీక్ష్య ప్రవృత్తిముపలభ్య వా।
నో చేద్ గచ్ఛామ తం వీరం గమిష్యామో యమక్షయం ॥ **4.53.24** ॥

ప్లవంగమానాం తు భయార్దితానాం
శ్రుత్వా వచస్తార ఇదం బభాషే।
అలం విషాదేన బిలం ప్రవిశ్య
వసామ సర్వే యది రోచతే వః ॥ **4.53.25** ॥

ఇదం హి మాయావిహితం సుదుర్గమం
ప్రభూతవృక్షోదకభోజ్యపేయకం।

ఇహాస్తి నో నైవ భయం పురందరా -
న్న రాఘవాద్ వానరరాజతోఽపి వా ॥ **4.53.26** ॥

శ్రుత్వాంగదస్యాపి వచోఽనుకూల -
మూచుశ్చ సర్వే హరయః ప్రతీతాః।
యథా న హన్యేమ తథా విధాన -
మసక్తమద్యైవ విధీయతాం నః ॥ **4.53.27** ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే త్రిపంచాశః సర్గః ॥